

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України»
протокол № 5
від «11» травня 2016 року

Голова вченої ради
ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього
НАН України», д.е.н., проф.

Кравців В.С.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ   **05 – СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ**
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ   **051 – ЕКОНОМІКА**
РІВЕНЬ ОСВІТИ   **ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)**

ЛЬВІВ – 2016

Профіль програми Доктор філософії в області економіки		
Тип диплома та обсяг робіт	Диплом доктора філософії, перший науковий ступінь, 4 академічних роки, 46 кредити ЕКТС	
Наукова установа	ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України», м. Львів	
Акредитуюча інституція	Міністерство освіти і науки України, Україна, пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135	
Період акредитації	2016 рік	
Рівень програми	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 8 рівень	
А		
	Мета програми	
	Забезпечити, на основі ступеня магістра, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері економіки шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також їх підтримку в ході підготовки та захисту дисертації.	
В		
	Характеристика програми	
1	Предметна область (галузь знань)	Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка
2	Фокус програми: загальний/ спеціальний	<p>Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за Законом України «Про вищу освіту», восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій.</p> <p style="text-align: center;">Загальний.</p> <p><i>Дослідження:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретико-методологічних засад регіонального розвитку; • концептуальних засад державної регіональної політики, її напрямів, рівнів та завдань; • організаційно-економічних механізмів реалізації регіональної політики; • закономірностей та чинників формування та розвитку економіки регіонів; • проблем та особливостей соціально-економічного розвитку регіонів, міст, сільських та гірських територій; • стратегічних напрямів підвищення конкурентоспроможності регіонів; • інвестиційного клімату регіонів та особливостей інвестиційних процесів; • інноваційних процесів в регіонах та розвитку регіональних інноваційних систем; • специфіки формування та якості підприємницького середовища регіонів; • методичних підходів до економічного районування території України;

- особливостей розвитку та механізмів транскордонного співробітництва;
- умов формування регіональної ринкової кон'юнктури та особливостей розвитку регіональних ринків.
- розвитку соціально-економічних та демографічних процесів,
- концептуальних засад державної соціально-демографічної політики;
- соціальних проблем ринку праці, взаємодії ринку праці та ринку освітніх послуг;
- проблем підвищення конкурентоспроможності робочої сили,
- стратегічних напрямів удосконалення політики зайнятості, покращення інфраструктурної підтримки розвитку ринку праці;
- якості населення України з урахуванням регіональних особливостей та розроблення стратегії її підвищення;
- людського розвитку та розроблення стратегічних напрямів його забезпечення в умовах нестабільності процесів відтворення населення;
- сучасних підходів до інтеграції статистичних та економічних моделей макро- та мікрорівня з метою встановлення основних закономірностей демографічних, соціальних та соціально-економічних процесів з метою розробки та оцінки дієвості соціальної політики;
- міграційних тенденцій у сучасній Україні та їх комплексний аналіз ;
- демографічних процесів на основі постійного моніторингу параметрів і процесів відтворення населення України з метою виявлення та оцінки змін та моделювання можливих сценаріїв подальшого розвитку.
- забезпечення економічного та фінансового розвитку галузей соціальної інфраструктури (освіти, охорони здоров'я, рекреації) у трансформаційних умовах України та прогнозування динаміки соціальних витрат держави і населення;
- теоретико-методологічних проблем формування соціального капіталу та механізму забезпечення його розвитку та дослідження процесів відтворення людського капіталу.

Спеціальний.

Дослідження:

- проблем модернізації управління регіональним розвитком;
- інституційних засад реалізації державної регіональної політики;
- політико-правових та організаційно-економічних аспектів децентралізації влади;
- методичних підходів до рейтингового оцінювання рівня соціально-економічного розвитку регіонів України;
- стану адміністративно-територіального устрою України та шляхів його удосконалення;
- соціально-економічних проблем урбанізації, регулювання розвитку міських систем;
- впливу міжрегіональної диференціації, просторової концентрації та поляризації на розвиток регіонів;

		<ul style="list-style-type: none"> • проблемних та депресивних територій України та механізмів управління ними; • структурної трансформації економіки регіонів та її структурних диспропорцій; • просторових форм організації господарства та розвитку міжрегіонального співробітництва; • стратегічного планування регіонального та місцевого розвитку; • проблем просторового планування в світлі реалізації пріоритетів політики просторового розвитку; • метрополізаційних процесів в частині визначення критеріїв, підходів до виділення метрополійних міст та їх функцій; • регіональних зовнішньоекономічних зв'язків; • інноваційної та ділової активності в регіонах; • методичні підходи до оцінки інноваційно-технологічного рівня виробництва регіонів; • механізмів забезпечення екологічної безпеки регіонів; • особливостей формування і розвитку ринкової інфраструктури регіону; • умов та механізмів функціонування кластерних, мережних та інших новітніх територіально-виробничих форм оптимізації господарства; • організаційно-економічних засад діяльності органів місцевого самоврядування у розвитку транскордонного співробітництва; • механізмів реалізації державно-приватного партнерства; • ефективності реалізації регіональних цільових програм; • методів оцінювання регіональних інвестиційних проєктів; • проблем та перспектив розвитку євро регіонів в системі транскордонного співробітництва України; • напрями реформування системи місцевого самоврядування в умовах реформування адміністративно-територіального устрою в Україні та децентралізації влади; • методів прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів; • механізмів фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів; • інструментів підвищення ефективності використання бюджетних інструментів підтримки економічного розвитку регіонів; • організаційно-економічних форм напрямів та механізмів залучення іноземних інвестицій в економіку регіонів; • перспективних напрямів модернізації основного капіталу на основі комплексних оцінок інноваційно-інвестиційного потенціалу регіонів; • методичних підходів до оцінки ринкового потенціалу регіонів в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів; • наукового забезпечення реалізації екологічних програм; • стратегічних пріоритетів використання природно-ресурсного потенціалу територій; • використання фінансово-кредитних інструментів для задоволення потреби населення в послугах; • розвитку міжбюджетних відносин; • пріоритетних напрямів реформування системи освіти та охорони
--	--	---

		<p>здоров'я;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ролі інфраструктури у соціалізації суспільства; • напрямів удосконалення професійної підготовки та підвищення кваліфікації робочої сили; • структурних трансформацій ринку праці та визначення їх перспектив; • методології та методів оцінки й формування соціально-демографічних програм; • методики оцінки регіонального людського розвитку; • напрямів вирішення гендерних проблем соціально-демографічного розвитку; • статистичного оцінювання на регіональному та місцевому рівні соціально-економічних і соціально-демографічних показників на основі сучасних методів математико-статистичного моделювання; • проблем доходів населення, диференціації населення за доходами, нерівності за доходами та умовами життя; • витрат та споживчих характеристик домогосподарств, умов проживання домогосподарств; • бідності та соціального відторгнення: монетарні та немонетарні аспекти, профілі та чинники формування; • системи соціального захисту та її впливу на бідність та умови життя соціально вразливих груп; • міграційних тенденцій у сучасній Україні та їх комплексний аналіз; • соціально-демографічних характеристик молоді: стану здоров'я, рівня освіти, шлюбної та репродуктивної поведінки, економічної активності, особливостей міграції (як внутрішньої, так і зовнішньої); • модернізації соціально-трудових відносин, теоретичні та прикладні засади їх реалізації; • проблем розселення та розвитку самоорганізації населення та місцевої демократії.
3	Орієнтація програми	Дослідницька і прикладна. Наукові дослідження та продукування нових знань в галузях регіональної політики та соціальної економіки; розробка ефективних механізмів управління соціально-економічними та демографічними процесами на національному, регіональному та місцевому рівнях, що матимуть широке практичне застосування.
4	Особливості програми	Програма орієнтує на розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису розвитку соціально-економічних та демографічних систем, оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень в сфері економіки та орієнтує на співробітництво із закладами системи Міністерства освіти і науки України, бізнес сектором, міжнародними організаціями, закордонними науковими установами та навчальними закладами.

С	Працевлаштування та продовження освіти	
1	Працевлаштування	<p>Наукова та викладацька діяльність у сфері економіки. Наукова, адміністративна та управлінська діяльність в закладах науки, освіти, в органах влади усіх рівнів та бізнес-секторі.</p> <p>Посади згідно класифікатору професій України: Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі). Керівники підприємств, установ, організацій (12): керівники підприємств, установ, організацій (Директор)(1210.1), керівники різних основних підрозділів (Начальник) (1229.1), керівники функціональних підрозділів (Начальник)(1231). Керівник науково-дослідного підрозділу (1237), головний фахівець науково-дослідного підрозділу (1237.1), Начальник (Завідувач) науково-дослідного підрозділу (1237.2), Керівник проектів та програм (1238), Керівник інших функціональних підрозділів (1239), Керівник малих підприємств (Директор)(13). Консультант з питань комерційної діяльності та управління (1475.4). Професіонали: викладачі вищих навчальних закладів (2310): Докторант, Доцент, Професор кафедри (2310.1), асистент, Викладач вищого навчального закладу (2310.2). Інші професіоналі (24): професіонали у сфері державної служби, аудиту, бухгалтерського обліку, праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності (241): професіонали в галузі праці та зайнятості, Науковий співробітник в галузі праці та зайнятості (2412.1), Консультант, професіонал з інноваційної діяльності, професіонал з інтелектуальної власності, фахівець з економічного моделювання екологічних систем, фахівець із сертифікації, стандартизації та якості (2419.2); Науковий співробітник з маркетингу, ефективності підприємництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності (2419.1), науковий співробітник в галузі економіки (2441.1), науковий співробітник в галузі управління проектами та програмами (2447.1) Місця працевлаштування. Посади у відділах та лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів. Відповідні робочі місця (наукові дослідження та управління) підприємств, установ та організацій.</p>
2	Продовження освіти	<p>Навчання впродовж життя для розвитку і самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань: - підготовка на 9-ому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій в галузі соціальних та поведінкових наук; - навчання на 8-ому кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в споріднених спеціальностях; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.</p>

D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	<p>Основними підходами до викладання та навчання аспірантів є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання лекційних курсів, семінарів та консультацій із запланованих дисциплін; - самостійну роботу з джерелами інформації у бібліотеці Інституту та у наукових бібліотеках України; - використання дистанційних курсів навчання та електронних ресурсів за допомогою мережі Інтернет; - індивідуальні консультації фахівців Інституту, інших установ НАН України, профільних вищих навчальних закладів; - залучення до консультування аспірантів провідних фахівців профільної галузі; - інформаційна підтримка участі аспірантів в конкурсах на отримання наукових стипендій і грантів; - активна робота аспірантів у складі проектних команд, при виконанні держбюджетних та госпдоговірних тем, участь у розробці звітних матеріалів, реєстраційних та облікових документів, оформленні патентів та авторських свідоцтв.
2	Система оцінювання	<p>Система оцінювання знань освітньої програми передбачає здійснення поточного та підсумкового контролю.</p> <p><i>Поточний</i> контроль проводиться у формі тестів, роботи на практичних заняттях, виступів на семінарах та конференціях, підготовки наукових звітів.</p> <p><i>Підсумковий</i> контроль передбачає диференційований залік або усний іспит. Аспірант вважається допущеним до підсумкового контролю з дисциплін освітньо-наукової програми, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом з цієї дисципліни.</p>
3	Форма контролю успішності навчання аспірантів/здобувачів	<p>Аспіранти/здобувачі проходять щорічну атестацію шляхом звітування на засіданні профільного відділу та Вченої ради Інституту про хід виконання освітньо-наукової програми та індивідуального плану, включаючи опубліковані наукові статті та виступи на конференціях.</p> <p>Остаточним результатом навчання аспірантів/здобувачів є повне виконання освітньо-наукової програми, необхідний перелік опублікованих за результатами досліджень наукових праць, у тому числі в зарубіжних виданнях та таких, що індексуються у наукометричних базах, апробація результатів на наукових конференціях, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на спільне засідання відділів Інституту або до розгляду в спеціалізовану вчену раду для отримання наукового ступеня доктора філософії в галузі 05 – Соціальні та поведінкові науки, зі спеціальності 051 – Економіка.</p>

Е	Програмні компетентності	
1	Загальні (універсальні)	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз та синтез. Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. • Гнучкість мислення. Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування фізичних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті. • Групова робота. Здатність виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера, подібні навички, що демонструють здатність до врахування строгих вимог дисципліни, планування та управління часом. • Комунікаційні навички. Здатність до ефективної комунікації та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні технічні терміни. • Популяризаційні навички. Уміння спілкуватися із нефаківцями, певні навички викладання. • Етичні установки. Дотримання етичних принципів як з точки зору професійної чесності та порядності.
2	Фахові	<ul style="list-style-type: none"> • Глибокі знання та розуміння: здатність аналізувати явища та процеси суспільного життя, з точки зору фундаментальних загальнонаукових принципів і знань а також на основі спеціальних методів дослідження соціально-економічних та демографічних процесів і явищ. • Розв'язання проблем. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів, засвоєних з освітньо-наукової програми. • Обчислювальні навички. Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення (мови програмування, пакети тощо) та великі масиви статистичної інформації для здійснення досліджень та моделювання соціально-економічних та демографічних процесів. • Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті фахові знання.
Ф	Програмні результати навчання	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Знання</i> іноземної мови, на рівні достатньому для презентації наукових результатів в усній та письмовій формах, <i>розуміння фахових</i> наукових та професійних текстів, <i>вміння та навички</i> спілкуватися в іншомовному науковому і професійному середовищі. • <i>Знання</i> методів наукових досліджень та <i>вміння</i> їх використовувати на належному рівні; <i>вміння</i> розшукувати, опрацьовувати, аналізувати та синтезувати отриману інформацію (наукові статті, науково-аналітичні матеріали, бази даних тощо). • <i>Знання</i> теорії і <i>розуміння</i> методології системного аналізу, принципів застосування системного підходу при дослідженні соціально-економічних процесів та явищ, <i>вміння</i> використовувати методологію системного аналізу в сфері економіки; <ul style="list-style-type: none"> • <i>Знання</i> змісту і порядку розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпакт-фактор (ІФ, або IF)); <i>вміння</i> працювати з сучасними бібліографічними 	

і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами.

- *Знання і вміння* використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, комп'ютерні засоби та програми при проведенні наукових досліджень.
- *Вміння та навички* працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами (наприклад, Scopus, Web of Science, Index Copernicus, Web of Knowledge, PubMed, Mathematics, Springer, Agris, GeoRef та ін.).
- *Знання, розуміння, вміння та навички використання* правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку, *розуміння* змісту і порядку розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпаکت-фактор (ІФ, або ІF)).
- *Знання*: класичних та сучасних економічних теорій; сутності економічних та соціальних відносин, закономірностей їх розвитку; закономірностей розвитку економічної теорії та історії економічної думки; макроекономічних проблем сучасної економіки; теоретичних проблем інноваційної економіки.
- *Вміння*: критично оцінювати й прогнозувати політичні, економічні, культурні та інші події і явища; аналізувати тенденції та проблеми економічної політики на національному рівні; користуватись сучасною методологією обґрунтування розвитку макроекономічних процесів взагалі і в посттрансформаційній економіці зокрема.
- *Знання*: теорій регіонального розвитку; закономірностей та чинників формування і розвитку економіки регіонів; процесів та явищ регіонального розвитку; відтворювальних, ринкових, інституційних та зовнішньоекономічних структурних диспропорцій в економіці регіонів; основних тенденцій та проблем інноваційно-інвестиційного розвитку регіонів; екологічної ситуації в регіонах України.
- *Вміння*: аналізувати тенденції та проблеми соціально-економічного розвитку регіонів України; володіти методичними підходами до оцінки конкурентоспроможності регіонів, їх інвестиційного клімату, інноваційної та ділової активності; оцінювати масштаби та інтенсивність структурних зрушень в економіці регіонів; здійснювати прогноз соціально-економічного розвитку регіонів; визначати особливості зовнішньоекономічної діяльності регіонів в умовах ринкової економіки та її інтеграції в європейські та світові структури; проводити економетричне моделювання тенденцій економічного розвитку регіонів.
- *Знання*: призначення та функцій бюджету, сутності, складових та стратегічних перспектив бюджетної політики; бюджетного законодавства та його розвитку; бюджетних процесів на загальнодержавному і місцевому рівнях.
- *Вміння*: формулювати задачі бюджетної політики; визначати напрями бюджетної політики; аналізувати зміни в бюджетному законодавстві; аналізувати концептуальні основи функціонування дефіциту бюджету.
- *Знання*: специфіки, сутності і структури місцевих фінансів; джерел формування та напрямків використання фінансових ресурсів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування; складу доходів місцевих бюджетів в розрізі загального і спеціального фондів; новітніх підходів до формування видаткової частини місцевих бюджетів, управління обов'язковими видатками і видатками на реалізацію делегованих центральною владою повноважень; особливості та роль бюджету розвитку місцевих бюджетів.
- *Вміння*: формулювати управляти фінансовими ресурсами місцевих бюджетів; аналізувати зміни в бюджетному та податковому законодавстві; аналізувати концептуальні основи зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.
- *Знання* проблем розвитку територіально-суспільних систем; еволюції та сучасних тенденцій розвитку урбанізаційних процесів; особливостей функціонування просторових форм організації бізнесу та механізмів їх регулювання; стратегічних та

програмних документів щодо розвитку сільських територій з метою виявлення резервів їх багатофункціонального розвитку; механізмів нарощення внутрішнього потенціалу розвитку сільських та гірських територій; пріоритетів регіональної політики щодо розвитку міст, сільських та гірських територій; проблем фінансового забезпечення територіальних громад.

- *Вміння*: оцінювати конкурентні переваги, загрози та потенціал розвитку сільських та гірських територій; аналізувати проблеми розвитку територіальних громад; визначати та давати оцінку тенденцій розвитку міської мережі; обґрунтовувати перспективні напрями розвитку територіально-суспільних систем.

- *Знання* нормативно-законодавчого забезпечення управління соціально-економічним розвитком територій; інституційних засад формування та реалізації державної регіональної політики; механізмів регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності на регіональному рівні; форм та механізмів транскордонного співробітництва; методичного алгоритму розробки та реалізації регіональних стратегій; сутності та принципів децентралізації влади.

- *Вміння*: визначати стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку регіону; розробляти пропозиції щодо удосконалення механізмів реалізації регіональної політики на державному, регіональному та місцевому рівнях; орієнтуватись в питаннях реалізації сучасної реформи децентралізації влади. робити обґрунтовані висновки щодо ефективності реалізації інноваційно-інвестиційних проектів та регіональних цільових програм.

- *Знання*: сутності сучасних екологічних проблем; природних факторів і процесів антропогенного впливу на природу; законів і принципів взаємодії суспільства і природи; методичних основ аналізу регіональної екологічної політики; методів оцінки впливу підприємств на навколишнє середовище, економічної ефективності природокористування на місцевому рівні, раціональності державних заходів регулювання природокористування.

- *Вміння*: критично осмислювати вітчизняний та закордонний досвід використання різноманітних методів реалізації екологічної політики та раціонального природокористування на місцевому рівні; формулювати цілі та використовувати методи регіональної екологічної політики.

- *Знання*: суспільних явищ і процесів у сфері соціального розвитку; закономірностей соціально-економічного розвитку людства; структури процесів взаємодії людського соціуму з навколишнім середовищем.

- *Вміння*: аналізувати тенденції та генерувати пріоритетні напрями соціально-економічного розвитку; оцінювати економічні процеси та явища з точки зору їх впливу на соціальний розвиток; аналізувати соціальні проблеми функціонування й розвитку економіки; осмислювати і давати всебічну характеристику основних соціально-економічних змін у сучасному суспільстві.

- *Знання*: нових концептуальних та методологічних підходів до прогнозування стану ринку праці, аналізування співвідношення попиту та пропозиції на ринку праці; механізмів регулювання трудових відносин; умов і принципів формування ринку праці; організаційної структури і інфраструктури, механізмів ринку праці.

- *Вміння*: класифікувати типи ринків праці; аналізувати склад людських ресурсів суспільства; диференціювати види зайнятості та безробіття; орієнтуватися в сучасних системах наймання; прогнозувати ситуацію на ринку праці.

- *Знання*: специфіки та основних методів аналізу соціально-економічних процесів та структур, новітніх підходів до їх вивчення міграційної ситуації в Україні; взаємозв'язків міграцій з іншими соціально-демографічними процесами; чинників та наслідків зовнішньої трудової міграції; особливостей імміграції та інтеграції іммігрантів; міграційної політики України та світу.

- *Вміння:* впроваджувати методологію статистичного моделювання та прогнозування при оцінці соціально-економічних процесів та структур; володіти сучасними інформаційними технологіями збору, обробки та поширення даних; прогнозувати найімовірніший перебіг процесів на перспективу та аналізувати й оцінювати можливі наслідки зміни явища; розробляти сценарії поведінки соціально-економічних явищ; здатність перевіряти адекватність побудованих моделей; оцінювати міграційні процеси; досліджувати етнічний склад населення і чинники його динаміки; оцінювати обсяги замісної імміграції, необхідної для підтримки постійного населення в Україні.

**Керівник проектної групи
(гарант освітньо-наукової програми):**

Директор ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І.Долішнього НАН України»
д.е.н., професор

В.С. Кравців

Члени проектної групи:

Заступник директора з наукової роботи,
д.е.н., професор

І.З. Сторонянська

Завідувач відділу ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього НАН України»
д.е.н., доцент

В.В. Борщевський

Завідувач відділу ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього НАН України»
д.е.н., професор

У.Я. Садова

Завідувач відділу ДУ «Інститут регіональних
досліджень імені М.І.Долішнього НАН України»
д.е.н., професор

С.Л. Шульц